

Asia: VN/25955/2022

Valtioneuvoston asetus kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleistä asetuksesta

Valtioneuvoston asetus kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta tulisi olla mahdollisimman oikeudenmukainen tulevan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistuksen näkökulmasta ja turvata kunnille jäävien peruspalvelujen rahoitus todellisten kustannusten mukaisena. Kuntien peruspalvelujen valtionosuuden laskemisen perusteissa käytettävät valtionosuutehtävien laskennalliset kustannukset, sekä lisäosien määräytymisperusteet tulee säilyttää tasolla, jolla varmistetaan uudistuksen jälkeinen lakisääteisten palvelujen tuottaminen. Porvoon kaupunki katsoo, että valtioneuvoston asetusluonnoksessa kunnan peruspalvelujen valtionosuuden määrittämiseksi ehdotetut muutokset ovat lähtökohtaisesti tarpeellisia ja oikeansuuntaisia tulevan rahoituksen turvaamiseksi.

2. Laskennallisten kustannusten ja lisäosien perushinnat vuodelle 2023 (1 §)

Asetusluonnoksen mukaisesti laskennan perusteina käytettävät laskennalliset kustannukset, sekä lisäosien määräytymisperusteet määritetään vuoden 2022 kunnille jäävien tehtävien kustannusten perusteella indeksitarkistettuna. Asetusluonnoksen perushinnat on laskettu ajankohdaltaan lokakuun 2022 käytettävissä olevien tietojen mukaisena. Porvoon kaupunki katsoo, että perushintojen tulee vastata todellista kustannustasoa vuonna 2023, sekä myös tulevina vuosina.

3. Syrjäisyysluvun määräytymisperusteet (2 §)

Ei lausuttavaa.

4. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteet (3 § ja liite)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteet ja niistä kunnille valtionosuutena määräytyvä osuus muodostavat suhteellisen pienen osan koko valtionosuuspotista. Kuntien tekemä hyvinvointityö ja sitä mittaavat toiminnan indikaattorit, sekä toiminnan tuloksellisuuden indikaattorit rakentuvat edelleen useammasta kerättävästä tiedosta, jolloin yksittäiset parannukset ja kuntien panostukset hyte-työhön, eivät merkittävässä määrin lisää lisäosan kautta määräytyvän hyte-rahamäärää. Kertoimen parannus esimerkiksi noin 16 prosenttia

(0,62:sta 0,72:seen) lisäisi Porvoossa valtionosuusrahoitusta vain noin 100 000 euroa. Jos valtionosuusrahoituksella halutaan aidosti edistää ja kannustaa kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä, tulisi kuntien rahoitusosuuden olla merkittävästi isompi.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määräytymisperusteiden ja laskennan tilastotietoina kerättävät tiedot perustuvat kunnilta suoraan kerättäviin tietoihin, Tilastokeskukselta kerättäviin tietoihin, sekä Eläketurvakeskuksen eläketietojärjestelmiin. Tietoja kerättäisiin asetusluonnoksen mukaan kahden vuoden välein, kolmella erillisellä tiedonkeruulla, jotka on jaoteltu parillisiin ja parittomiin vuosiin. Tiedonkeruut osoitetaan peruskoulujen rehtoreille, liikunnasta ja kulttuurista vastaaville viranhaltijoille sekä kunnanjohtajille. Tiedot voidaan todentaa kunnan asiakirjoista, joita ovat esimerkiksi kunnan tarkastuskertomus, talousarvio- ja taloussuunnitelma, koulukohtainen opetussuunnitelma ja vuosisuunnitelma. Tiedonkeruun tulisi olla mahdollisimman automaattista.

5. Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi (4 § ja 8 §:n 3 momentti)

Kuntien peruspalvelujen hintaindeksin tulee vastata erityisesti korkean inflaation aikana nousevaa kustannustasoa.

6. Verotuloihin perustuvassa valtionosuuden tasauksessa huomioon otettavat verotulot (5 § ja siirtymäsäännös 8 § 4 mom.)

Ei lausuttavaa.

7. Kotikuntakorvausta koskevien tietojen toimittaminen (6 §)

Ei lausuttavaa.

8. Siirtolaskelmissa huomioon otettavat verotulot (7 § 2 mom.)

Ei lausuttavaa.

9. Takautuvien palkkaharmonisaatiokustannusten huomioon ottaminen siirtolaskelmissa (7 § 1 mom.)

Asetusluonnoksessa esitetään, että kuntien vuosina 2021 sekä 2022 takautuvasti aiemmilta vuosilta maksamat palkkaharmonisaatiokustannukset tulee ottaa huomioon siirtolaskelmissa kustannuksia vähentävinä erinä. Asetusluonnoksen mukaisesti takautuvista kustannuksista huomioidaan ne erät, jotka sisältyvät vuoden 2021 ja 2022 tilinpäätöksiin. Porvoon kaupunki toteaa, että muiden kuntien palkkaharmonisaatiokustannusten oikaiseminen siirtolaskelmissa ei saa vaikuttaa välillisesti miltään osin sellaisten kuntien siirtolaskelmien suuruuteen, joissa ei harmonisaatiota ole tehty.

Klenberg Sari
Porvoon kaupunki